

ØKOLOGISKE GOLDKØER PÅ GRÆS – UDEN MÆLKEFEBER

Ældre køer får mælkefeber omkring kælvning, når deres stofskifte ikke kan modstå tabet af calcium til mælkeproduktion. Forbered derfor køerne på deres kommende calcium-omsætning – før de kælver – også under afgræsning. Og dæk deres øgede calciumbehov ved kælvning.

FØR KÆLVNING

Turbo på calciumomsætningen

Modsat, hvad man ellers skulle tro, er et lavt indhold af calcium i foderet 2-3 uger før kælvning vigtigt for forberedelsen af køernes calciumomsætning til kælvning. Det lave indhold af calcium betyder nemlig, at koen begynder at mobilisere calcium fra knoglevæv, forøger sin udnyttelse af calcium i foderet og nedsætter udskillelsen af calcium via nyrene. Kløvergræsmarker med et højt udbytte er derfor en dårlig idé til goldkøer, fordi calciumindholdet i kløver er højt. I stedet vil et begrænset græstilbud være hensigtsmæssigt. Det kan være i form af nedsat areal eller tid på arealet suppleret med staldfoder - eller anvendelse af vedvarende græsarealer med lav eller ingen kløverandel.

Vær opmærksom på kalium og magnesium

Kaliumindholdet i græs er også en vigtig modspiller. Det skyldes, at et højt kaliumniveau bidrager væsentligt til en positiv CAB-værdi (Cation Anion Balancen) i foderrationen. En høj CAB-værdi nedsætter kroppens evne til at øge calciumstofskiftet. Et højt kaliumindhold i foderet vil desuden nedsætte køernes optagelse af magnesium fra foderet med op til tre fjerdedele. Det er uheldigt, fordi magnesiummangel også hæmmer calciumstofskiftet. Goldkøer bør derfor heller ikke afgræsse stærkt kalium-gødede græsmarker.

Tildel vitaminer og mineraler

For at sikre, at køerne på græs i øvrigt får tilstrækkeligt af alle mineraler og vitaminer i goldperioden, bør de tildeles minimum 100 g gold-mineraler pr. ko pr. dag.

VED KÆLVNING

Giv laktationsfoder og hø

Ligeså vigtigt det er at holde et lavt calciumniveau i goldperioden, ligeså vigtigt er det at sørge for et tilstrækkeligt calciumniveau i foderrationen ved kælvning. Derfor skal kælvkøer ikke fodres som goldkøer, men tilbydes friskblandet laktationsfoder og i øvrigt have adgang til hø eller andet godt strukturfoder af hensyn til vomfunktionen.

Pas ekstra godt på risikokøerne

Risikokøer er køer, som kælver for mindst tredje gang, som typisk har haft et langt kælvningsinterval og er i for godt huld (> 3,75). Det er en rigtig god idé at give disse køer supplerende calcium og tempereret vand ved kælvning for at undgå mælkefeber og følgevirkningerne af sygdommen.

Undgå sygdom ved kælvning

Kælvningsbesvær, yverbetændelse og tilbageholdt efterbyrd ses ofte i sammenhæng med mælkefeber. Derfor er det vigtigt at tilse, at kælvningerne forløber normalt. Hvis yverbetændelser ved kælvning er et problem, er det også vigtigt at sikre en god hygiejne og at have en yversundhedsstrategi, fx patteforsegling ved afgoldning. Og endeligt: nedsat immunforsvar er hovedårsagen til tilbageholdt efterbyrd – endnu en god grund til at optimere fodring, sænke stressniveauet og højne pasningskvaliteten i goldperioden.

➔ Se hvordan du selv tjekker på bagsiden...

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

TJEK SELV!

– GØR DU NOK FOR AT UNDGÅ MÆLKEFEBER I AFGRÆSNINGSSÆSONEN?

Afgoldning

Er huld ved afgoldning altid optimalt, dvs. pænt huld, ikke for tynd – ikke for tyk (huldscore 3,0 – 3,5)?	
--	--

Goldperiode – sidste 2-3 uger før forventet kælvning

Styrer du aktivt goldkøernes foder- og næringsstofoptagelse på græs i goldperioden?	
– ved at have goldkøerne gående på vedvarende græsarealer med lav eller ingen kløverandel og, hvor kalium gødsningen er begrænset?	
– ved restriktiv afgræsning i form af et begrænset antal timer på græs pr. døgn eller mindre areal pr. dyr suppleret med staldfoder (goldkoration)?	
– ved at give goldkøerne mineraler svarende til minimum 100 g goldminerale pr. ko pr. dag?	
Tilses goldkøerne dagligt, så evt. sygdom opdages og behandles?	

Kælvning

Er huld ved kælvning altid optimalt dvs. pænt huld ikke for tynd – ikke for tyk (huldscore 3,0 – 3,5)?	
Har køerne mulighed for at udføre normal kælvadfærd og yngelpleje i rene omgivelser?	
Overvåger du alle kælvninger?	
Har du faste procedurer for, hvornår og hvordan du og dine ansatte yder fødselshjælp?	
Får risikokøer oralt calcium og tempereret vand i forbindelse med kælvning*?	
Fodres kælvende køer med en frisk udgave af de malkende køers calciumrige ration og har de fri adgang til hø eller andet godt strukturfoder?	

Huld: For tynd – 2,75

Huld: Tilpas – 3,25

Huld: For fed – 4,50

